

Učiteljski Tovariš

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Vsi na krov! — † Dr. Francišek Lampè. — Državni zbor razpuščen! — Zmes. — Kritični glasovi. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Vsi na krov!

II.

Ako hočeš biti deležen politične moči, moraš biti deležen tudi političnega dela!

„Učit. Tov.“ t. l. št. 1.

Te resnične besede, katere smo pokladali na srce v letošnji novoletni številki cenjenemu učiteljstvu, nam prihajajo nehote na misel pred državnozborskimi volitvami. Kolike važnosti so volitve za vsak — posebno še za tlačeni učiteljski stan — smo poudarjali že čestokrat. Učiteljstvo pa ne bo doseglo prej svojih pravic, dokler ne priborimo v naše zastope zanesljive večine, ki bo novi šoli in naprednemu, svobodomiselnemu učiteljstvu prijazna in naklonjena. Kaj nam pomaga vse naše tarnanje in moledovanje, če pa naši poslanci, ki imajo v rokah našo usodo in naš blagor, nimajo srca za nas in šolo! Kaj nam koristijo vse resolucije in vsi sklepi, katere enoglasno in z največjim navdušenjem sprejmemo pri zborovanjih naših društev, če pa pridejo vse te prošnje v roke možem, kateri delujejo s vsemi mogočimi sredstvi na to, da bi potisnili učiteljstvo zopet v tiste tesne spono nazaj, v katerih je ječalo za časa konkordatske dobe! Zato, le vsi na krov ob letošnjih državnozborskih volitvah ter zastavimo vse svoje sile, da pripomoremo kandidatom narodno-

napredne stranke do zmage, zakaj gorje bi nam bilo, če pridejo na površje klerikalci, ali — kar je eno in isto — krščanski socijalisti. Kako delajo klerikalci (krščanski socijalisti) z učiteljstvom, se vidi najbolje iz današnjega dopisa z Dunaja.

Ali se pa smemo ljudski učitelji udeleževati volitev in volilnega gibanja? Gotovo da! To smo dokazali že v zadnji številki. Opozarjamo pa zopet vse napredno učiteljstvo, da za časa volilnega gibanja vsakdo najstrožje pazi, da ne podkoplje ugleda našega stanu. Ni naš namen, da bi postal učitelj kak strankarski „Laufbursch“ ter bi agitiral od volilca do volilca za svojo stranko, kakor delajo kaplanje in mlajši župniki. Vsled tega ravno si je pa duhovščina izpodkopala ves ugled in spoštovanje med narodom. Agitacijsko delo prepuščajmo, kolikor mogoče, neodvisnim možem, mi jih le poučujmo, kako naj delujejo v prid naprednih kandidatov in taki naši prijatelji naj gredo vsled našega vpliva v ogenj za nas.

Po občinah je zdaj plakatirana odredba c. kr. deželne vlade, s katero se razpisujejo državnozborske volitve.

Ker v imenik volilcev pete kurije gotovo ni vpisan vsak, kdor ima volilno pravico, zato naj se vsakdo pri svojem občinskem uradu zgleda in naj zahteva, da se vpiše v imenik.

† Dr. Francišek Lampè.

Spisal Ivo Trošt.

Tihe solze ve, le rosite, le hladite srčno bôl! Mesta, kjer je delal on, itak ne napolnite; do vekov ostane zevajoča vrzel — brez vztrajnega delavca, ki je čisto molčal v svoji skromnosti, molčal kakor da ga ni, a storil za — tri.

Dne 25. m. m., po završenem pouku popoldne, je solnce sijalo še milo in jasno, jaz pa sem v duhu gledal, kako se vije tam na bregu lene Ljubljaniče črna vrsta pogrebcev iz vseh slojev, iz vseh stanov, a največ nedolžne, nadopolne dece z raznih vetrov slovenske zemlje.

Pretesno mi je bilo med štirimi stenami, pretesno na vrtu, na široki cesti, in isti sivi Nanos mi je bil preblizu.

Ven, ven v božjo naravo, pod milo nebo, v daljni, tihi, temni gozd — za pogrebom . . .

V roki grčavko, pred seboj pa dolgo vrsto spominov, misli, dogodkov, naukov, nasvetov, in pred vsemi —

solnčno-čisti prijateljski značaj dr. Franciška Lampèta, kanonika, konzistorijalnega svetnika, doktorja modroslovja in bogoslovja, profesorja bogoslovja, „Matice Slovenske“ I. podpredsednika, pisatelja, urednika „Dom in sveta“, vodje Marijanišča itd. in vse to v skromni, precej visoki, a suhi osebi.

Zares preveč dostojanstev v tako tesnem domovanju!

— Midva bova še dobra prijatelja, je rekel mož smehljaje se in na pol mižé, ko sem ga prvič obiskal pred kakimi enajstimi leti v tesni sobici med knjigami, časniki, slikami, portreti in rokopisi, ko je stoje pisal, popravljal . . . In res sva bila prijatelja — navzlic različnim nazorom — žal le, da za mnogo desetletij premalo.

V svoji mladosti sva stopala po istem gorovju, ki loči vipavsko dolino od idrijske kotline — on na odsojni severni, jaz na solnčni južni strani; jaz po hribih in dolinah, on po šolah in za nauki. Zaradi te ali pa še morda kake druge razlike ni bilo s koncilijskim možem nikdar možno resno navskrižje.

Volilno pravico v splošnem volilnem razredu ima vsak avstrijski državljani, ki je 24 let star in vsaj šest mesecev stalno prebiva v dotični občini, ne glede na to, če plačuje kaj davkov ali ne.

Kdor zgleda svojo volilno pravico, jo mora tudi dokazati, to je, dokazati mora svoje državljanstvo, svojo starost in stalnost prebivanja v dotični občini. Dokazila, ki so kolka prosta, so: domovinski list, delavska ali poselska knjižica, krstni list in zglasilni list.

Volilna pravica za splošni volilni razred, kakor se imenuje peta kurija, se mora zglasiti tekom 8 dni, računši od dneva, ko je bil nabit razpis volitev.

Opozarjamo vse somišljenike, naj ljudstvo pouče, da se ne bo več volilo po volilnih možeh, ampak direktno in tajno, da torej tista duhovniška kontrola, ki je bila časih strah vseh volilcev, ne bo več mogoča, zakaj zdaj bo lahko vsakdo glasoval kakor bo hotel, ne da bi duhovnik vedel, kako je glasoval. To je treba ljudstvu prav posebno raztolmačiti.

Takoj po razpisu volitev imajo vsa županstva dolžnost, sestaviti imenike volilcev.

Kadar so ti imeniki gotovi, mora županstvo javno razglasiti, da so v občinski pisarni razgrnjeni na vpogled. Vsakdo ima pravico imenik pregledati. Reklamacije v zadevah volilnega imenika je podati tekom osmih dni od dneva, ko se je razglasilo, da je imenik razgrnjen na vpogled.

Reklamacijsko postopanje je velikega pomena, zato prosimo vse somišljenike naj skrbno, da se imeniki volilcev natančno pregledajo. Vsak naš somišljenik naj se prepriča, če je vpisan v imenik volilcev, in če ni morda kateri naših volilcev izpuščen. Takisto pa naj tudi pregleda, če ni kateri nam nasprotni volilec neopravičeno vpisan.

Vsaka pomota se pokaže županstvu ali pa se, ako županstvo imenika ne popravi, napiše reklamacija. Županstvo ima dolžnost, da tekom treh dni predloži reklamacije pristojni politični oblasti.

Vse reklamacije so kolka proste. Reklamacije, ki se podajo po preteku osem dnevnega roka, so neveljavne.

Ko sem pozneje, zlasti v političnih nazorih in pa v svojih malenkostnih pojavih na polju naše literature, začel nastopati samostojneje — ne po nazorih njegove estetike, marveč izven stare šablone, in sem o priložnosti to opravičeval ustmeno, je rekel zopet smehljaje se in mižé: No, no, ne mislite, da zahtevam od svojih sotrudnikov, da bi pred menoj molili politični ali umetnostni konfiteor!

Ne morem trditi, da se je tudi drugim godilo tako; vem pa, da bi bil blagi pokojnik sam rad imel v umetnosti večjo svobodo in pa, da je marsikdo prve sadove svoje Muze ponujal slovenski javnosti — če ne drugače — na platnicah „Dom in sveta“, pozneje pa obrnil hrbet listu in njega prijaznemu uredniku ter začel svoje — drugačne — proizvode ponujati drugod.

Kako se je dr. Lampè veselil — kakor oče vrlega sina — ko si je list začel pridobivati tal in priznanje, zlasti v bratih Slovanih!

— Rad ga pa imam, ta list, veste!

Državni zbor razpuščen!

VI.

Predno prestopimo v podrobnosti posameznih kronovin glede volitev v državni zbor, naj se nam oprostijo da precizujemo najprej občno svoje stališče do posameznih strank.

V novoletnej številki smo jasno izrekli, da ostanemo odločno na onem stališču svojega prihodnjega delovanja, na katerem smo bili do sedaj. Vse naše razprave bo prešinjal oni duh, ki nam je ustvaril naše zakone — na katere smo prisegli — in ki nas je dovedel do svobodnih množ ter strl tiste suženjske okove, v katerih je učiteljstvo toliko let zdihovalo. S tem, mislimo, smo povedali dovolj. Naša pot se torej križa z vsako stranko, ki si je zapisala na svoj prapor devizo: „Ljudstvo ostani v temi; šola in učiteljstvo bodi v to svrhu le slepo orodje, brez lastne volje!“

V prvi vrsti mora naše postopanje biti obrnjeno proti mednarodnemu klerikalizmu, zakaj njega parola je pač po vseh kronovinah ista: Zapoveduj in uživaj!

Ugovarjali nam bodo naši klerikalci, ali kakor so si sami nadel, popolnoma krivično, izraz katoličani, da so oni edini pravi prijatelji šole, ljudstva in učiteljstva.

Verjemi, kdor hočeš! Evo protidokazov:

Bili smo v časih konkordata. Zakaj niso ondaj skrbeli naši prijatelji klerikalci, da bi bil učitelj istopraven ž njimi? Zakaj mu niso dovolili sesti k isti mizi in jesti iz iste skledé?

Zakaj niso takrat ustanavljali „Slomškovih zvez“ in budili učiteljstvo k zavesti, da je tudi on človek, vstvarjen po isti podobi in milosti, kakor njegov mučitelj; zakaj niso takrat oživitvorili učit. lista, kjer bi se pisale razne razprave v povzdigo šol in ljudske kakor tudi učiteljske izobrazbe? Kaj so mislili, da bode slovensko ljudstvo, slovensko učiteljstvo, stalo tako nepremično v svoji izobrazbi, kakor stoji božje solnce. Ako ste imeli srce, kakor ga sedaj hočete imeti za ljudstvo, za učiteljstvo, tudi v onih časih, pokazali in odkrili bi ga. Toda vaše srce je bilo ledeno mrzlo, ki ni drugega oznanjevalo kakor smrt in pogin. V najnovejšem času hočete res popraviti to, kar ste zamudili, toda vse vaše naprave so le nekaka coklja, ki hoče zavirati drdrajoči voz napredka.

In če se spodobi že zaradi njega požrtvovalnega ustanovnika, da ohrani „Dom in svet“ dosedanjo smer, vendar bi ne bilo proti njegovim nazorom, ko bi mu v nekih ozirih razširili meje — ozkosrčnosti.

Kakor otrok se je radoval svojega vspeha, ako sem došel k njemu potr, obupan vsled stanovskih britkosti in premnogih očitnih krivic — učitelji imamo povsodi s trnjem postlano — pa me je potolažil s prijateljskim srcem, z dokazi, z lastno izkušnjo.

Ost zasluženih in nezasluženih kritik, naj je bila naperjena proti njemu ali njegovim sotrudnikom, je lojalno nastavil na svoja prsa in poleg tega še sam bodril omagujoče, katerih Pegaz je povešal peroti . . .

Dveh stvari je pa bilo učenemu možu vedno premalo: časa in denarja.

Pozno v noč, zarana zjutraj je gorela luč za zastorom njegove spalnice, kjer je tudi našel prvo kal prežgodnje smrti — nervoznost vsled napora.

Toda zaman! Vaša coklja zavira pač napredek, eno kolo zastaja, a trije se pa le vrte in vlečejo vseeno kolo napredka dalje in dalje.

Ogrevati se pa slovensko učiteljstvo tudi nikakor ne more za tako imenovane narodne radikalce, zakaj ti poznajo le svoj narod, a drugih ne. In v mnogojezični državi je mogoče edino le živeti, ako vlada narodna tolerantnost v vsem javnem in zasebnem življenju.

Naš cilj in naše mesto je torej edino le v tako imenovanem narodno-liberalnem ali narodno-naprednem taboru, to je v onem taboru, ki vihti svoje orodje z klicem: Verska in narodna tolerantnost v javnem in zasebnem življenju! Enakopravnost vsem stanovom!

VII.

Na Kranjskem, upamo, da smo na jasnem. Tu ni potrebno izgubljeni besedi. Vsak značajan učitelj zastavi ves svoj vpliv v prid oni stranki, ki v istini vpoštevata žalostni položaj slovenskega učiteljstva in naroda. Le s pomočjo narodno-napredne stranke si bode slovensko učiteljstvo zlečilo one rane, ki mu jih je zavdala nesrečna konkordatska doba.

In Goriško? Hvala Bogu, tudi tam se jasni, čistijo se značaji in čvrste se nazori. Tudi na Goriškem vé slovensko učiteljstvo, v kateri tabor ga naj vodi noga. Tu je mogoče le dvoje, ali pod zastavo „Soče“ ali „Gorice“. Kdor ni z egiptovsko temo še obdan, ne bode dolgo pre-mišljeval, kam naj krene, vsaj je že tam, kjer mora biti, namreč pod praporom „Soče“. In to je edino prav, vsaj vodita to stranko moža, ki sta nekda oba jedla naš kruh, vživala vse naše dobrrote in britkosti. Čim hrabreje nastopite, tem preje bode izbojevan boj, in zmaga je naša.

Tudi v tužno Istro butajo že valovi bratomorskega boja. Tudi tu zahtevaj združeno hrvaško-slovensko učiteljstvo kategorično dokler je še čas, ker kakor znamenja kažejo in na kar je „Učit. Tovariš“ opetovano kazal, se hoče tudi v Istro zatrositi oni obsodbe vredni klerikalizem iz Kranjske, ki razjeda vse javno življenje — od svojih voditeljev, da pretrga vsako najmanjšo zvezo z kranjskimi klerikalci, drugače je skupno nadaljno postopanje nemogoče.

Iz zelenega Štajerskega pa pričakujemo vsak dan poročila, da pove štajersko učiteljstvo svojim patentovanim političnim voditeljem, da je tudi ono zrelo za državno

zbornico, da ljudski učitelj ni „minderwertig“ od duhovnika in da slovenska štajerska politika hodi po oni poti, ki jo je zgladilo ljudstvo, a ne posamezni plemenitniki in mariborski vdeležniki II. kat. shoda v Ljubljani. V delu je spasi!

Zmes.

XIX.

Z II. slovenskim katoliškim shodom se je napovedal boj tudi naprednemu slovenskemu učiteljstvu. Uničili bi radi našo dično „Zavezo“ z ustanovljeno „Slomšekovo zvezo“, naše liste pa s „Slov. Učiteljem“, uničiti so hoteli predsednika naše „Zaveze“ g. Luko Jelenca. „Zanesljivi“ Štefe, šefurednik zloglasnega „Slov. Lista“ je poročal katoliškim obrekovalcem in lažnjivcem, ki so napravili pravo gonjo, izbravši si svojo žrtev. In kaj je storil g. Jelenec? Brat in svak sta obiskala katoliški shod, in pri tej priliki je g. Jelenc spremil svoje sorodnike v „katoliško“ Ferlinčovo gostilno. Tam se pijan kmet zaleti v njega. Poprej pa je gledal g. Jelenc s svojo obitelji znano klaverno bakljado, kakor je to storilo mnogo drugih rodbinskih očetov. Zares daleč so morali priti ti klerikalci, ker so iz neznatnega substrata pod obrekovalno spretno roko izmislili celo lumparijo, da bi Jelenca očrnil na „zgoraj“ ter škodovali njegovemu sinu. Takim obrekovalcem pač veljajo besede: Gospod, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!

In kako lepo je vendar preuzoriti kardinal učil zbrane duhovnike, priporočujoč jim potrpežljivost, rekoč: „To potrpežljivost bi vzlasti priporočal tudi nasproti tistim, ki niso naših mislij; ker če jih hočemo pridobiti, to gotovo ne bode šlo s tem, da, ako oni nas zbadajo, zbadamo tudi mi nje, ampak s priznanjem, s potrpežljivostjo. (Ali sta to slišala Koblar & Štefe?) Če jih hočemo pridobiti, to gotovo ne bode šlo s silo, in tudi za dobro ne sme se delati kakor s kako strastjo, ampak mirno, premišljeno, vztrajno, potrpežljivo . . .“ Lep nauk še za škofa Bonaventuro.

Na sinodi lavantinske škofije je baje škof Napotnik zabičal duhovnikom, naj lepo ravnaajo z učiteljstvom, sicer napravijo sami sebi največjo škodo. Te besede so bile župniku na Polzeli na Štajerskem le „bob v steno“. Da

— Kar zaslužim s peresom, gre na vse kraje; kar mi donaša služba, pobira zavod in list sam z ilustracijami zahteva vedno več . . .

— — — Še dolga vrsta starih znancev, večinoma ljubkih spominov, veliko daljša nego oni nedozirni sprevod pogrebcev iz vseh krajev in stanov, ki so spremili njegove zemske ostanke k sv. Krištofu, je vodila mojega duha za krsto pokojnikovo. — A kaj je to? Jok, tukaj v temnem lesu, jok? Oj, ti burja, kraška burja! Donašal li pristne glasove z ljubljanskega pokopališča? — Da, to so glasovi nedolžnih otročičev — sirot, katerim je bil voditelj, podpornik, ljubezniv oče . . . In zopet jok! — Tuji, v srce režejo glasovi. To so vzdihni zasnovanih, začeti in nedovršeni deli, katera bi bil poklonil svojemu narodu, ko bi ga previdnost božja pustila Slovencem.

Zato pa le ronite tihe solze! Vztrajnega delavca ni več, vrzel zeva, namestnik — kje? Kdo?! A njega krije hladna domača ruša.

Le piskaj, žvižgaj burja skozi smerečje vrhove, odnašaj jok za sinom slovenskim, — izmed najboljših, najvrednejših, kar nam jih je doslej dalo nebo.

Mrak je že objel podnаноške trate in hribove, ko sem se pod smreko na mahu prebudil iz težkih sanj; mrak je objel tudi mojo dušo, spoznavši, da niso sanje, marveč bitka istina: dr. Frančišek Lampè je šel uživati zaslužen plačilo, mi pa zremo za njim, poznamo njegovo pot in vemo, da — ne bomo hodili po njej. Tako živeti, kakor blagi pokojnik, utegne samo še kaka angeljsko čista duša. In k njemu bi dospeli vsi radi, radi . . . Duh se dviga nad zemske višave, a ne more; telo ne more za njim.

Zamigljala je zvezda za zvezdo na nebesnem svodu, in jaz sem se, domov vračaje se, spotikal ob kamenje, opiral na palico, zgubil stezo iz gozda, vendar sem še mislil na prijatelja † dra. Frančiška Lampèta.

Svetila mu večna luč!

Pod Nanosom, 26. kimavca 1900.

bi si zopet nabasal prazno nezmerno malho s pšenico, jajci, denarjem itd., je napravil na Oljski Gori misijon. Dne 14. kimavca je jezuit Macur učiteljstvo in šolstvo pral. Na prižnici je dejal: „Čemu imajo današnji liberalni učitelji pri svoji mali omiki po 600, 900, 1500, ja celo do 2000 gld. letne plače? Današnji učitelji so samiliberalci, brezverci in krivoverci.“ Ker je „Slov. Narod“ izborno to ščuvanje, ki je trajalo celo uro, zavrnil, naj objavimo dotični dopis. „Nadajamo se, da se bodo kranjskim in štajerskim Jakličem enkrat vendarle oči odprle. Ta farovška gonja naj oči odpre vsem tistim učiteljem, kateri papeževe zastave na šolska poslopja obešajo; pa tudi tistim, kateri hodijo namesto mežnarjev in cerkvnikov po zvonove v Brezce z vozmi in v Pišce vozijo. Misionar je dalje rekel: „Mi duhovniki imamo veliko več študij, kakor učitelji, pa se nam vrže 300 do 600 gl.“ A najvažnejšo resnico je ta šolski prijatelj ali iz hudobije ali iz neumnosti zamolčal. Pozabil je povedati, da učitelji nimajo nikakoršnega rezervnega zaklada, a duhovniki imajo 509,416.968 gl. na kupu. To je „mrtva roka“. Učitelj ne dobi denarja za maše, a duhovniki pa toliko, da v druge farovže denar pošiljajo, ker ne morejo toliko maš brati, kakor se jim plača. Župniki računijo za pogrebe 10, 20, 50 do 100 gl. Učitelj tega nima. Župnik ima vinograde, njive, travnike, vrte, hoste, ima krave, vole, konje, svinje, perutnino. Učitelj nima ničesar. Ker duhovnik ni oženjen, nima žene, nima otrok, tedaj mislimo, da zadostuje plača za edini njegov trebuh. Ti vidiš pezdirstvo očesa svojega bližnjega, a bruna v svojem očesu ne vidiš. Spoznaj sam sebe! Pred svojimi durmi pometaj! Kdor ima maslo na glavi, ne sme na solnce“.

V kmetskih glavah se jasni, zato je rekel o tej čudni pridigi neki kmet: „Duhovni vseh časov so si enaki. Višji duhovni so bili tisti, ki so najboljšega učitelja Kristusa po krivem tožili, mu njegove zveličavne nauke predbacivali, ga pred ljudstvom zasramovali in konečno še njegovo smrt zahtevali. Ravno tako, in nič drugače, psujejo visoki in nizki duhovni naše učitelje, ščuvajo ljudstvo proti njim. Toda, hvala Bogu, mi vemo dobro, kje je laž in kje je resnica! Mi vemo, kje je pravica in kje krivica. Učitelj se muči 25 in še več ur na teden, a kaplan samo 2 uri, pa še tiste ure otroke pretepa.“ Kaj porečeta k temu škof Napotnik in dr. Medved??

V Biljani na Goriškem je imela „Sloga“ shod, na katerem je poročal „ljubljenec naroda“ dr. Gregorčič. Učitelj iz Višnjevika je kritikoval in bil vržen ven. Lepa je klerikalna svoboda! Hinavci! Prihodnjič še več!

Rešetar.

Kritiški glasovi.

Umesten nasvet. C. kr. okr. š. sv. v Radovljici je poslal pod svojim bivšim načelnikom vit. O. Kalteneggerjem vsem kraj. šol. svetom nastopno okrognico: „Opažalo se je že večkrat, da nekateri krajni šolski sveti izdajo za povečanje knjižnic za učence premalo ali pa prav nič, dasiravno so proračuni vsako leto najmanj 10 K. Ker nekateri kraj. šol. sveti ne vedo, katere knjige bi kupili vsako leto, naroča se krajnim šolskim svetom, da se odslej vsaka šola naroči vsako leto na mladinska lista „Zvonček“ in „Vrtec“ in na knjige „družbe sv. Mohora“. Vsaj te knjige si mora pridobiti vsaka šola vsako leto. Ob enem se za krajne učiteljske knjižnice

toplo priporoča pedagoško znanstveni časopis „Popotnik“, ker prinaša izborne sestavke pedagoško-didaktične in znanstvene vsebine“. — Kakor smo že poročali, je prepo-vedal radovljiški okrajni šolski svet, naročati na račun krajnih šolskih svetov za šole lista „Učit. Tov.“ in „Slov. učitelj“, ker prinašata političke članke. Tako je prav. Vivat sequens. Tega mnenja smo tudi mi.

Javna kvalifikacija. C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je glede javnih učiteljskih kvalifikacij sklenil, predlagati c. kr. deželnemu šolskemu svetu sledeče: „Vpeljejo naj se pri c. kr. okrajnih šolskih svetih kvalifikacijske tabele, v kateri ima vsaka učiteljska oseba svoboden vpogled za svojo osebo. Podlaga tem tabelam naj bodo zapisniki, kateri naj se v dveh iztisih pišejo na vsaki šoli za vse učitelje o priliki nadzorovanja. Od teh iztisov ostane eden pri okrajnem šolskem svetu, drugi pa se pošlje šolskemu vodstvu. Zapisniki naj obsegajo: zmožnosti, vspehe, metodo.“ — Nadzorovani učitelji bodo torej imeli pri inšpekcijskih konferencah priliko, potegniti se, da bodo pravično sojeni.

Petletnice. Večkrat povprašujejo učitelji, kateri menijo, da so bili na starostnih dokladah prikrajšani, kako bi z ozirom na razsodbo upravnega sodišča ddo. 3./12. 1898. dosegli, da se jim storjena krivica poravna. V tej zadevi svetujemo jim, ker je nam že več takih slučajev znanih, da prosijo pri c. kr. okrajnih šolskih svetih, da se jim nova kvinkvenija, ki je ravno na vrsti, že po preteku 4., 3., 2. ali 1. leta podeli, ako menijo, da so bili pri kateri prejšnjih (največkrat že pri 1.) kvinkvenijah prikrajšani za 1, 2, 3 ali 4 leta.

J. L.

D o p i s i.

Dunaj.

Nekaj o razmerah dunajskega učiteljstva. Začetkom letošnjega šolskega leta so dunajski krščanski socialisti z županom dr. Karlom Luegerjem na čelu zopet odstavili nekaj svobodomislnih učiteljev in jim odjedli trdi kruh. To nasilstvo je zbudilo med vsem dunajskim prostomislečim prebivalstvom najgloblje ogorčenje, najbolj pa je seveda razburilo prizadete učiteljske kroge, zakaj te odredbe Luegerjeve stranke so kršenje učiteljskih pravic ter so naravnost protizakonite, ker so naperjene proti členu 13. osnovnih državnih zakonov z dne 21. grudnia 1867 l., ki pravi: Vsakdo ima pravico, z besedo, pisavo, tiskom ali podobami svoje mnenje v zakonitih mejah svobodno izražati.

Toda klerikalci (krščanski socialisti) ne poznajo nobenega zakona in v dosego svojega namena se poslužujejo najgrših sredstev.

Ta „Maulkorbzwang“, ki silno škoduje interesom šolstva je naletel na najodločnejši odpor dunajskega svobodomislnega učiteljstva in prebivalstva. Dunajska učiteljska društva „Bürgerschule“, „Zentralverein der Wiener Lehrerschaft“, „Wiener Lehrerverein“ in „Lehrerverein im zweiten Bezirke“ so priredila dne 27. pret. m. zvečer zborovanje, h kateremu se je sešlo veličastno število dunajskih učiteljev in učiteljic.

Učitel Seitz, član okrajnega šolskega sveta, je nagovoril prisotne v imenu sklicateljev ter dejal, da ima današnje zborovanje namen, konstatovati vpliv, ki ga imajo take odredbe na šolo. Svobodomisleče učiteljstvo bo neupogljivo vztrajalo v svojem svobodnem prepričanju in se ne bo dalo od nikogar od njega odvrniti.

Predsednikom zborovanja je bil voljen učitelj in občinski svetnik Sonntag, ki je v svojem nagovoru naglašal, da je današnje zborovanje energičen odpor proti tistim, ki ravnaajo proti zgoraj imenovanemu zakonu. Potem je govoril učitelj Forster ter je dejal, da zbujaajo take odredbe v učiteljstvu dvom, ali so učitelji še državljani, ali niso. Kdor ni član krščansko-socialnega „Strebervereina“, ta ne samo da ne avanzira, tega vržejo na cesto. Krščansko-socialna stranka je slekla suknjo konfesionalne nestrpnosti in oblekla suknjo politiške nestrpnosti. Vrhutege je izgubila ta stranka ves sram. Učiteljstvo se polagoma korumpira in decimira. Govornik je končno dejal, da simpatizuje dunajsko svobodomisleče učiteljstvo z vsem avstrijskim učiteljstvom, ki čuti težko roko svojega političnega nasprotnika. Naglašal je, da se bo združilo vse učiteljstvo v mogočno vojsko, ki bo branilo neustrašeno šolo. Napredno in svobodomiselno učiteljstvo bo vzlic vsem preganjanjem v interesu izročene nam mladine vztrajalo v svojem prepričanju. Končal je z besedami pedagoga Dittesa: „Resnica je postala mučenica — laž cvetoča obrt!“

Učitelj Seitz je potem preiskoval te odredbe s pravnega stališča. Slučaj učitelja Katschinke je okrajnemu šol. svetu neznan; to je privatna stvar dr. Luegra. (Viharni pfuj-klici.) V dotičnem aktu ni bilo namreč Katschinkove kvalificijske razpoglednice, ki nosi št. 1, šele na odločno zahtevanje zastopnikov učiteljstva so jo aktu priložili. Katschinkovo odpuščenje je zgolj prezidijalni akt, proti kateremu bodo zastopniki učiteljstva še dalje postopali. Četudi še niso take odredbe končane, o tem naj bo krščansko-socialna stranka prepričana, da se napredno učiteljstvo ne bo dalo motiti v svojem prizadevanju. Naši nasprotniki naj nam le tirajo v bedo familije, naj uničujejo naše eksistencije, ali prepričanja in vztrajanja v tem prepričanju nam ne bodo nikdar vzeli! Kadar pride dan plačila, jim bomo odločno pa trezno stopili pred lice.

Potem je govoril prizadeti učitelj Katschinka, sin predsednika nemške-avstrijske učiteljske zveze. Zborovalci so ga pozdravili z burnim ploskanjem. Branil je svoje svobodno mišljenje, ki ga ne sme učitelj nikdar zatajiti. Dan plačila bo prišel, in ta pride kmalu, za to bo skrbelo učiteljstvo. Nastopil je potem odpuščen učitelj Rehling, ki ga je zbor takisto burno pozdravil. Kritikoval je protizakonite odredbe ostro, da ga je ustavil vladni zastopnik, nakar so zborovalci demonstrativno ploskali. Rehling je zahteval, da ga naj toži, kdor misli, da ne govori resnice. Ko je še govoril odstavljeni učitelj obrtne šole, Knopf, je izjavila učiteljica Nauheimer v imenu svobodomiselnih učiteljic, da so te z učitelji enih misli in da gredo z njimi neustrašeno v boj za svobodo šole in učiteljstva.

Koncem zborovanja je bila sprejeta primerna resolucija, a končalo se je zborovanje s klici: „Pfui Lueger!“

Na novo so bili odpuščeni: ravnatelj meščanske šole Bauer in meščanskih šol učitelja Anton Michl in Anton Honigmann. Govorise še o nadaljnjih odpuščenjih.

Tako se godi učiteljstvu tam, kjer vladajo „krščanski“ prijatelji šolstva in učiteljstva! Živel tako krščanstvo!

* * *

Dva dni prej je zborovalo v ta namen dunajsko delavstvo, ki je tudi najodločnejše protestovalo proti takemu nasilstvu in taki pravici. Vsi odstavljeni učitelji so bili do skrajnosti vestni in natančni in se morejo po-

našati z najlepšimi uspehi. Katschinka n. pr. je delil svojo skromno plačo, jed in stanovanje z ubogimi učenci — za plačilo pa je danes sam brez kruha!

Radovedni smo, kako bi naši kranjski krščanski socialisti, ki so z drugo besedo klerikalci in folio, zagovarjali tako plemenite čine svojega vzornika, dunajskega župana dr. Luegerja? A še bolj smo radovedni, kako se v resnici — ker na besede nič ne damo! — počutijo v objemih klerikalnih rok naši Slomškarji in naše Slomškarice? Sramota za vsakega učitelja in za vsako učiteljico, ki se druži in brati s takimi prijatelji svobodne šole!

Primorsko.

Cesar v Divači, dne 29. kimavca 1900. Dne 29. kimavca, točno ob 7^{1/2} uri zjutraj došlo je na divaško postajo Njegovo Veličanstvo, presvetli cesar Franc Jožef I. Postaja je bila vsa v zastavah, prepletena z zelenjem.

Pričakoval je Nj. V. ekscelenca namestnik Goëss, okrajni glavar dr. Laharnar in drugo uradništvo.

Zbralo se je veliko ljudstva iz Divače in bližnje okolice. Zastopane so bile štiri soobčine: Naklo, Povir, Sokov in Rodik, kakor tudi duhovščina iz teh občin.

Najimpozantnejši je bil pa pogled na šolsko mladino, broječo nad 600, katero je pripeljalo učiteljstvo iz Divače in bližnjih krajev. Ta je bila razpostavljena v dve dolgi vrsti, na levo dečki, na desno deklice. Vsak otrok je imel v roki zastavico. V prvi vrsti držali so iste narodne in deželne in v drugi pa cesarske. Pri ugledanju vlaka so na dano znamenje mahaje pozdravljali in ob enem klicali iz nedolžnih grl čvrsti živio, ki se je daleč razlegal ob kraške pečine. Ko je cesar izstopil in se mu je namestnik predstavil, poklonila mu je belo oblečena učenka, hčerka učiteljeva, Vida Bano, krasen šopek z nagovorom: „Veličanstvo, sprejmite znak naše ljubezni!“ Njegovo Veličanstvo sprejelo je lastnoročno ta dar z besedami: „Zahvaljujem se“. Koj na to nagovori Njegovo Veličanstvo prvo učitelja gospoda Ivana Bano iz Divače, rekoč: „Vi ste tu učitelj?“ „Da, Veličanstvo!“ „So ti otroci vsi pod Vašim vodstvom?“ „Ne, Veličanstvo, zbrani otroci so od vsih šol iz okraja.“ „Lepo, lepo!“

Na to je namestnik predstavil uradništvo, duhovščino in župane.

Ko je vstopil v vlak, zavihrale so zopet zastavice in krepki živijo se je razlegal po kraških dolinah. V vozu je pa Njegovo Veličanstvo z veselim in radostnim licem odzdravljalo, dokler se ni zgubil vlak vzradošeni mladini in odraslim izpred oči. Vtis velikansk!

Istra.

Sv. Matej. Osokoljen dostavkom uredništva u 27. broju „Učitelj. Tovariša“ „Mi hočemo priti stvari do dna ter se natanko poučiti o isterskih razmerah“ i potaknut izpravkom gg. Kr. Bogatca i M. Marchia primam opet pero u ruke.

Iliji provali neko noću u uljanik i ponese četiri ulišta pčela. Jutro rano poteče s bratom i rodjakom po tragu, koji ih dovede upravo do Marijanove kuće. Tko je no Marijan? pomisle. Udju u kuću. Ilija ugledav Marijana zavikne: „Kazuj Marijane, gdje su mi četiri ulišta ili mi čisti trag!“ On se snebi i ljutito mu odgovori: „Jesi li čovječe pri sebi? Gledaj dobro što zboriš, i ne bacaj na pravu i poštenu kuću biedu!“ Ilija odpovrne: „Na dvor ulišta ili čisti trag“. Marijan prihvati oružje pa reče: „Hajte sa mnom“ i izadje iz kuće. Naišav pred

kućom na trag u sniegu, povede ih njim do granice. Tu im reče: „Evo vam očistih s moje kuće prag; vi vaša ulišta tražite, a ja ću napast, koju mi jutros na pravdi Boga natovariste.“

Tako i gg. K. Bogatec i M. Marchi očistiše trag u njih traženoj okružnici, što je od njih i vele liepo i vele hvalevrijedno, pa držim da će to učiniti i ona gospoda, koja su sada tomu pozvana.

A sad red mi je odazvati se želji g. kolege Bogatca, te priobćiti, da za deputaciju u Beč k Njegovomu Veličanstvu doprinesli su svi hrvatsko-slovenski učitelji i učiteljice u voloskom kotaru, a nisu niti helera talijanski učitelji i učiteljice, poimence iz Voloskoga, Opatije, Lovrana i Mošćenica.

Sada pako prelazim na „ispravak“ uvršćen u 27 br. „Učitelj. Tovariša“ g. M. Marchia.

Gospodine moj, nigdje ne nalazim, da u mojem dopisu u 26. br. „U. T.“ stoji pisano, da smo u poslu deputacije k Njegovomu Veličanstvu, odaslali istu okružnicu kao i za sastanak u Puli svim školama kotara razdieljenim u one (6) skupine, već stoji:

„Za deputaciju u Beč k Njegovomu Veličanstvu sabiralo se svoje doba „isto“ okružnicom itd.“ A ta okružnica bila odaslana u 6 primjeraka ovim rasporedom:

1. Ravnateljstvu škole: C. k. pti pravnice, Delavske, Kastav muž, Kastav ženska;
2. ravnateljstvu škole: Brežca, Brgud, Zvoneća, Rukavac;
3. ravnateljstvu škole: Jelšane, Lipa, Podgraje, Klana;
4. ravnateljstvu škole: Berseč, Poljane, Veprinac, Opatija, Volosko;
5. ravnateljstvu škole: Podgrad, Mune, Hrušica, Materija, Slivje, Golac, Pregarje, Tatre, Vodice, Brezovica, Hernelje;
6. ravnateljstvu škole: Lovran, Mošćenice.

Prispodobite li ovaj raspored sa rasporedom otisnutim u 26. br. „Uč. Tov.“ na str. 233 uvidit ćete, da je taj skrozimice različit.

Nije istina, da je „Učitelj. druž. kot. Volosko“ poslalo svim školama kotara po jednu istovjetnu okružnicu a lovranskoj i mošćeničkoj posebnu; već naprotiv svim jednog te istog sadržaja, jedne te iste forme, koje se mogu i danas u originalu svakomu na uvid podastrijeti — a Vam je gosp. uredniče eto već sada na uvid dostavljam, da se uvjerite, da je sadržaj od rieči do rieči jednak; molbom da mi je povratiti blagoizvolite.

Dakle o ne iskrenom postupanju predstavnika „Uč. druž. kot. Volosko“ (odnosno mojem) ne može mu nitko prigovoriti. E moj gospodine druge su tu diple!

Nije istina, da je društvo pretilo u toj posebnoj okružnici (jer nije ni obstojala), da će ime ne doprinositelja tiskati u časopisu; nego istina je, da je bilo tiskano: „Onaj, koji se nebi odazvao tome pozivu, bit će po svoj prilici s imenom objavljen u „Popotniku“ i „Učitelj. Tovarišu“ u smislu članka „Iz učiteljskih krogov Istre“. Nije tuj odbor prietio od svoje inicijative, no u smislu članka gori spomenuta, pa zato je u okružnicama bilo navedeno „po svoj prilici“, jer i među članovima odbora bilo ih je proti tomu, a očekivalo se što će na to reći drugi. I konstatovati mi je, da se nije nitko oglasio ni za ni proti tomu, već tekar sada doznajem iz izpravka g. Marchia, da pokaže, da se ne straši prietnja gospode oko „Uč. druž. kot. Vol.“ nije htjeo dati ni helera — onda novčića.

Gospodine moj! „Ki vas nebi poznal, drago bi vas prodal“. Čujte dalje: „A i bez toga ne bih bio doprinijeo niti helera, jer forma okružnice na mene upravljenu nije bila ugladana, da ne rečem uljudna“.

Neha evo ovdje sama okružnica govori, koja od rieči do rieči glasi:

Potaknuto člankom: „Iz učiteljskih krogov Istre“ u Edinosti br. 7. i 8. t. mj. zaključilo se je u odborskoj sjednici dne 15. t. mj., da se sporazumno sa ostalim učiteljskim društvima te italijanskimi drugovi u pokrajini, odašalja dva delegata pred prijestolje Nj. Veličanstva, koji bi imeli prikazati bijedno stanje učiteljstva Istre, sa molbom, da bi se Nj. Veličanstvo, prigodom svoje jubilarne godine, milostivo zauzelo, da se uvede u kriejepost § 55. školskog zakona, koji nam jamči stališu primjerenu eksistenciju. U istoj odborskoj sjednici bi prihvaćen predlog učiteljskog društva „Narodna Prosvjeta“ u Pazinu, da se u deputaciju predloži od strane Hrvata g. Jakca Jakova, nadučitelja u Kanfanaru, dočim se Slovencem pripušta, da si oni odaberu svoga, a Talijani pako svoja dva delegata.

(Dalje.)

Društveni vestnik.

Štajersko.

Zborovanje slov. bistrškega učiteljskega društva se je vršilo dne 13. kimavca v Slov. Bistrici. Predsednik g. Sabati pozdravi navzoče ter se spominja v gorkih besedah cesarjeve sedemdesetletnice in Slomškove stoletnice ter njegove slavnosti na Ponikvi, kjer je bilo društvo korporativno zastopano. Za tem sledi poročanje o „Obmännerkonferenz“, 17. mal. travna v Mariboru. V tej konferenciji se je sklenilo, da ostanejo spodnještajerska učiteljska društva tako dolgo člani „Lehrerbunda“, dokler je njegovo vodstvo tako nepristransko kot doslej. Vrlo „Schul- und Lehrerzeitung“, ki se poteguje tako pogumno za učiteljske interese, treba je podpirati, posebno n. pr. z inserati in z razpisi učiteljskih mest. Društvo se tudi izreče za tako imenovano „Auskunftstelle“ za učitelje, ki ne vedo, kako jim je v tem ali onem slučaju ravnati. V manj kompliciranih zadevah rad postreže g. Killer, za bolj komplicirane stvari pa je treba nastaviti posebnega advokata, katerega seveda vzdržuje Lehrerbund po svojih članih. Slučaj Otter kaže, da nam je kaj takšnega prepotrebno bilo ukreniti. Društvo odobruje sklep spodnještajerskih učiteljskih društev, da se sestavi „Zavezni odsek“, obstoječ iz predsednikov vseh spodnještajerskih učiteljskih društev, ali iz zaupnih mož, katere določijo posamezna društva, kar vse se zgodi v namen, da se spodnještajersko učiteljstvo tesneje združi. Vse bližnje zadeve o tem se pripuste odboru. Morebiti se vendar izcimi iz tega spodnještajersko učiteljsko društvo. — Društvo ne bo posebno proslavljalo Slomškove stoletnice, ker se je vdeležilo korporativno njegove slavnosti na Ponikvi in sodelovalo s petjem pri njegovi slavnosti v Slov. Bistrici.

Goriško.

Audijenca pri cesarju. Naše deželno učiteljsko društvo je po mnogih ovirah dobilo audijenco pri cesarju ter mu vročilo prošnjo za podržavljenje ljudskega šolstva in učiteljstva, ali če bi to ne bilo mogoče, za enake plače z učitelji na državnih ljudskih šolah, ki imajo z nami iste študije, iste izpite, pa se jim ni treba truditi s tolikimi skupinami in oddelki kakor nam. Audijenca je bila 30. kimavca. Cesar je milostno sprejel deputacijo, sestoječo iz predsednika in obeh tajnikov, se ž njimi pogovarjal ter obljubil, da se bode informoval o našem položaju in o tem, kako naj bi se pomagalo goriškemu učiteljstvu. Zahvalil se je učiteljstvu za zvestobo in patrijotično delovanje. Na izjavo tajnika Ign. Križmana, da ima kot učitelj 15 službenih let razredno plačo 800 K, je opomnil

cesar: „Das ist wohl wenig!“ Za audijenco se imamo zahvaliti posebno grofu Coroniniju, čegar oče je bil cesarjev odgojitelj.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani: Č. gospa Jelica Zupančič, nadučiteljova soproga v Št. Vidu nad Cerknico, 3 K.

Osobne vesti. Ekscelexca baron Hein je imenoval g. Andreja Šesta, c. kr. okr. šolskega nadzornika, zastopnikom obrtne nadaljevalne šole v Krškem. V Leskovcu je prišel kot provizorični učitelj absolv. učit. kandidat Fr. Petrič, v Veliki Trn pri Krškem abs. kandidat Ivan Pavločič in v Svibno pa abs. učit. kandidat Ivan Magerl.

Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole se začno pred ljubljansko komisijo dne 5. listopada.

Učiteljstvo kranjskega okraja je izvolilo svojim zastopnikom v c. kr. okrajnem šolskem svetu gg. nadučitelja J. Kragla iz Tržiča in A. Kmeta iz Cerkelj. Obadva sta napredna in svobodomiseln učitelja in zato smo prepričani, da najnovejši član — kranjski dekan — ne bo nikdar razpolagal z glasovoma teh dveh učiteljskih zastopnikov.

Volitve učiteljskih zastopnikov v kranjskih okrajnih šolskih svetih so končane. V vseh okrajih je zmagalo s svojimi kandidati napredno, svobodomiselno učiteljstvo. „E pur si muove!“

Pomanjkanje učiteljev. Zaradi pomanjkanja učiteljev nastavlja c. kr. okr. šol. svet v Krškem g. Berlana, administratorja na Dobovcu, za pomožnega učitelja istotam. V litijem okraju poučujeta tudi gospoda župnika v Št. Lambрту in na Prežganju. Kam bomo prišli, ako se učiteljstvu ne odpomore z boljšimi plačami!

Zahvala. Povodom mojega imenovanja nadučiteljem v Toplici pri Zagorji dobil sem od dragih mi kolegov in kolegij ter od mnogo znancev in prijateljev toliko čestitk, da ne utegnem vsakemu p. n. posamezniku se zahvaliti, torej storim tem potom svojo dolžnost, ter kličem vsem: presrečna hvala!

V Toplici pri Zagorji, 7. vinotoka 1900.

Jos. Čerin,
nadučitelj.

Zahvala. Gosp. Leopold Punčuh, nadučitelj v Spod. Idriji je nabral ob priliki svoje odhodka za napravo nagrobnega spomenika učiteljice gđe. Marije Šigon, znesek 10 K 70 h, za kar se mu podpisana najiskrenejše zahvaljujeta.

Semič, dne 16. kimavca 1900.

Ana Kaftan,
c. kr. poštarica.

Matija Bartel,
nadučitelj.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O c. kr. mestnega šolskega sveta redni seji dne 19. kimavca t. l. nam je došlo nastopno poročilo:

Po proglasitvi sklepčnosti poroča zapisnikar o rešenem tekočem gradivu. Ob ti priliki se odobri suplentura izprašanega učiteljskega kandidata Friderika Žebréta, ki namestuje učitelja Engelberta Gangla za časa njegovega dopusta na I. mestni deški petrazrednici. Dalje so se potrdile kot pomožne učiteljice na mestni slovenski dekliški osemrazrednici za novo šolsko leto dosedanje pomožne učne osebe Jakobina Tomčeva, Marjanica Prosenčeva ter Emilija Rojčeva. Ker se je vpisalo mnogo dosedanjih uršuljskih učen in učenk iz Lichtenurnične šole na dekliško osemrazrednico, kjer ni več prostora, se sklone, da se imajo te učenke po možnosti sprejeti na njihovi dosednji šoli. Za 6. vsporednico II. mestne deške petrazrednice se določi dosednji pomožni učitelj Rudolf Vrabl. Na to se reši množica prošenj za sprejem okoliških otrok na mestne šole, kojim prošnjam se z ozirom na prenapolnjenost mestnih šol more le deloma ugoditi. Prošnji izprašane učiteljske kandidatke Darinke Frankétove za mesto radovoljke na dekliški

osemrazrednici se soglasno ugotovi. Nadalje se dovolijo nekatere preuredbe glede šolskih klopij in drugega inventarja na I. mestni deški petrazrednici. Končno se na predsednikovo poročilo imenuje radovoljka na mestni dekliški osemrazrednici Vida Levčeva za pomožno učiteljico na I. mestni deški petrazrednici.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1221

o. šol. sv.

Kranjsko.

Na trirazredni ljudski šoli v Vel. Laščah se razpisuje učiteljsko mesto z zakonitimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 25. vinotoka vlagajo tu-sem.

C. kr. okr. šol. svet v Kočevju, dne 30. kimavca 1900.

Št. 838

o. šol. sv.

Na štirirazredni ljudski šoli v Toplicah-Zagorju se razpisuje drugo učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 20. vinotoka vlagajo tu-sem.

C. kr. okr. šolski svet v Litiji, dne 20. kimavca 1900.

Št. 828

o. šol. sv.

Na štirirazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Zatičini se razpisuje učiteljsko mesto z zakonitimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se zakonitim potom do 12. vinotoka vlagajo tu-sem.

C. k. okrajni šolski svet v Litiji, dne 27. kimavca 1900.

Št. 1240

o. š. sv.

Na štirirazrednici v Kostanjevici se razpisuje drugo učno mesto s postavnimi dohodki v stalno ali začasno nameščenje.

S to službo je v zvezi oskrbovanje pouka na ekskurendni šoli v Černičevsi z letno remuneracijo 400 K.

Oziral se bode samo na moške prosilce.

Pravilno opremljene prošnje za to službo vlagati je predpisanim potom do 12. vinotoka 1900 tu-sem.

C. kr. okr. šolski svet v Krškem, dne 22. kimavca 1900.

Št. 1037

o. š. sv.

Na novoustanovljeni dvorazrednici v Orehovici razpisani sta služba nadučitelja in drugo učiteljsko mesto s postavnimi dohodki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 20. vinotoka 1900 pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 20. kimavca 1900.

Št. 1132

o. š. sv.

Na dvorazrednici v Dobrničih razpisano je drugo učno mesto s postavnimi dohodki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 20. vinotoka pri c. kr. okraj. šolskemu svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 20. kimavca 1900.

Št. 1227

o. š. sv.

Izpraznjeno mesto učitelja voditelja na enorazredni ljudski šoli v Škocijanu s postavnimi prejemki je oddati stalno ali začasno.

Prošnje, pravilno spremljene, je podati službenim potom tukajšnjemu uradu do 14. vinotoka 1900.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 28. kimavca 1900.

Št. 1230

o. š. sv.

Na trirazredni ljudski šoli v Šmarji je oddati stalno nadučiteljsko mesto, oziroma v slučaju pomaknjenja, tudi drugo učno mesto s postavnimi prejemki.

Prošnje, pravilno opremljene, je poslati po službenem potu tukajšnjemu uradu do 15. vinotoka 1900.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 28. kimavca 1900.

Št. 990

o. šol. sv.

Na dvorazredni ljudski šoli na Breznici se razpisuje drugo učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom do 20. listopada vlagajo tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. vinotoka 1900.

Št. 1401

o. š. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Knežaku je eno učno mesto s postavnimi dohodki stalno, oziroma začasno popolniti.

Prošnje za to mesto so vlagati semkaj do dne 15. vinotoka 1900.
C. kr. okr. šolski svet v Postojini, dne 28. kimavca 1900.

Št. 1398

o. š. sv. Na enorazrednici v Podkrajju je stalno, oziroma začasno popolniti mesto učitelja-voditelja s postavnimi prijemki.

Prošnje za to mesto je predpisanim potom vlagati semkaj do dne 15. vinotoka 1900.

C. kr. okr. šolski svet v Postojini, dne 28. kimavca 1900.

Št. 651

o. š. sv. Izpraznjeno mesto učitelja-voditelja na enorazredni ljudski šoli v Čemšeniku s postavnimi dohodki je zopet oddati stalno ali začasno.

Prošnje je poslati po predpisanem potu tukajšnjemu uradu do dne 22. vinotoka 1900.

C. kr. okr. šolski svet v Kamniku, dne 3. vinotoka 1900.

Št. 1009

o. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli na Rakeku je izpraznjeno učno mesto s postavnimi prijemki stalno, oziroma začasno popolniti.

Prošnje za to mesto so semkaj vlagati do 20. vinotoka 1900.

C. kr. okr. šolski svet v Logatcu, dne 30. kimavca 1900.

Št. 880

o. š. sv. Na enorazrednici na Radovici razpisana je služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prošnje vlagati je do 25. vinotoka 1900 pri c. kr. okraj. šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 1. vinotoka 1900.

Št. 874

o. š. sv. Na enorazrednici v Gribljah razpisana je služba učitelja-voditelja s postavno plačo in prostim stanovanjem v stalno ali začasno nameščenje in je prošnje do 25. vinotoka 1900 vlagati pri okraj. šolskem svetu v Črnomlju.

C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju, dne 1. vinotoka 1900.

Z. 640.

Štajersko.

Im politischen Bezirke Cilli sind nachstehende Lehrstellen definitiv zu besetzen:

An der Schule in St. Georgen a/Tabor gehörigen Expositur Osterwitz, an den Volksschulen Dol im Bezirke Tüffer u. St. Veit bei Ponigl, Bezirk St. Marein, je eine Lehrer- eventuell Lehrerinstitute mit den Bezügen nach der III. Ortsclasse. Weiters an der Volksschule in Trifail eine Lehrerstelle mit den Bezügen nach der II. Ortsclasse.

Die unter den 15. August l. J. ausgeschrieben gewesenen Lehrstellen in St. Judok am Kozjak und in St. Peter ob Tüffer werden mit der Richtigstellung nochmals ausgeschrieben, dass diese beiden Schulen in der II. und nicht in der III. Ortsclasse stehen.

Bewerber um eine dieser Stellen wollen ihre gehörig instruirten Gesuche im vorgeschriebenen Dienstwege bis zum 5. November 1900. an den betreffenden Ortsschulrath senden.

Cilli, am 3. October 1900.

Št. 1144

Goriško.

o. š. sv. V tem okraju razpisuje se sledeče službe:

1. mesto definitivnega nadučitelja-voditelja na dvorazrednici v Podmelcu;

2. mesto definitivnega učitelja-voditelja na potovalni šoli Logje-Robedišče;

3. mesto definitivnega učitelja-voditelja na potovalni šoli Kamno-Volarje;

4. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice v Podbrdu;

5. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Idriji;

6. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Ponikvah;

7. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Lisku;

8. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Št. Višigori;

9. mesto definitivnega učitelja-voditelja enorazrednice na Bukovem;

10. mesto definitiv. učitelja-voditelja enorazrednice na Vrnem;

11. mesto definitivnega učitelja na štirirazrednici v Bovcu;

12. mesto definitivnega učitelja na podružnici na Žagi;

13. mesto definitivne učiteljice na štirirazrednici v Tolminu;

14. mesto definitivne učiteljice na trirazrednici v Cerknem;

15. mesto definitivne učiteljice na štirirazrednici v Kobarižu.

S temi službami so združeni dohodki določeni v deželni postavi z dne 15. vinotoka 1896 št. 30.

Potovalni učitelj dobi še letnih 240 K potnine.

Prosilci iz drugega okraja imajo dodati prošnji razun drugih spričeval tudi zdravniško spričevalo in jo doposlati v določeni postavi dobi 6 tednov po svoji predstojni šolski oblasti.

V Tolminu, 13. kimavca 1900.

Predsednik okr. šolskega sveta v Tolminu:

Prinzig l. r.

V mojem založništvu je izšla Dimnikova:

Avstrijska zgodovina za ljudske šole.

Cena broširani knjigi 2 K, lično v platno vezani knjigi
pa 2-60 K; po pošti 20 h več.

Hhratu priporočam p. i. učiteljstvu svojo bogato zalogo

šolskih zvezkov

šolskih potrebščin, raznovrstnega papirja itd.

S spoštovanjem

Jos. Petrič.

V zalogi R. Šeberjeve tiskarnice v
Postojni je ravnokar izšel:

Ročni zapisnik

s koledarjem in z imenikom ljudskih šol
in učiteljskega osebja na Kranjskem,
Južno-Štajerskem in Primorskem

ter z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega
učiteljstva

za šolsko leto 1900/1901. — VII. Letnik.

Sestavil Štefan Primožič, učitelj.

Cena: za 75 učen. K 1-40, za 100 učen. K 1-50, za
125 učen. K 1-60, za 150 učen. K 1-70. Naročnikom
šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštne še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Jožef Pance. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska Miličeva tiskarnica v Ljubljani.